

इंडो-डच कृती आराखड्यातर्गत राज्यात राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे या प्रक्षेत्रावर उभारण्यात येणाऱ्या फुले गुणवत्ता केंद्राच्या प्रकल्प अंमलबजावणीस प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: राफअ २०१५/ प्र.क्र. १२८ /९ अ

मादामा कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ३२.

तारीख : १२ जून, २०१५

वाचा :-

- १) व्यवस्थापकीय संचालक, मराफऔवमं, पुणे यांचे पत्र क्र. मराफऔवमं/इंडो-डच/१७०२/१५, दि. ०२ जून, २०१५
- २) केंद्र शासनाच्या कृषी मंत्रालयाचे पत्र क्रमांक :- एफ ४५-१/२०१४-हॉर्ट, दि. ४ फेब्रुवारी, २०१५

प्रस्तावना :-

राज्यामध्ये विविध फुल पिकांचे लागवडीखाली असलेले क्षेत्र, तसेच नियंत्रित वातावरणामध्ये फुल पिकाखालील वाढणारे क्षेत्र विचारात घेता प्रमुख फुलांची उत्पादकता वाढविणे, त्याकरीता प्रगत तंत्रज्ञानाचा अवलंब करणे, नवीन जातीचा अवलंब तसेच लागवड साहित्यांचा वापर करणे, आदर्श कृषि पध्दतीचा अवलंब करणे, त्याचबरोबर काढणीतोर तंत्रज्ञान, पणन व निर्यात याद्वारे या फुलांचे मूल्यवर्धन या महत्वाच्या बाबींचा अवलंब शेतक-यांनी करणे गरजेचे आहे. या करिता फलोत्पादन क्षेत्रातील विकसित उच्च तंत्रज्ञानाची देखील गरज आहे. यासाठी भारत आणि नेदरलॅण्ड (डच) या दोन देशांमध्ये सामंजस्य करारातर्गत ठोस कृती आराखडा तयार करण्यात आला आहे. सदर कृती आराखड्यानुसार, केंद्र शासनाने त्यांच्या संदर्भ क्रमांक २ येथील पत्रान्वये तळेगाव दाभाडे, पुणे येथे फुले गुणवत्ता केंद्र उभारण्यास तसेच त्याकरीता एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान अंतर्गत रु.५९९.२१ लाख निधी उपलब्ध करण्यास मान्यता प्रदान केली आहे. राज्यात सदर कृती आराखड्याची अंमलबजावणी एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान अंतर्गत करण्यात येणार आहे. त्यानुसार राज्यामध्ये राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान संस्था, तळेगाव दाभाडे, जि. पुणे येथे फुले गुणवत्ता केंद्र उभारण्यात येत आहे.

सदर प्रकल्पाचा आराखडा नेदरलॅण्ड (डच) देशातील पम एक्सपर्ट (PUM EXPERTS) व कृषी विज्ञान केंद्राचे तज्ञ यांनी तयार केला असून, या प्रकल्पाच्या उभारणीसाठी नेदरलॅण्ड (डच) सरकारकडील पम

एस्कपर्ट (PUM EXPERTS) यांचे तांत्रिक सहाय्य मिळणार आहे. या प्रकल्पाच्या अंमलबजावणी संदर्भात कार्यप्रणाली निश्चित करून सदर योजनेस प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

इंडो-डच कृती आराखड्यातर्गत राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे येथे फुले गुणवत्ता केंद्र उभारण्यात येत आहे. सदर गुणवत्ता केंद्र उभारण्याच्या प्रकल्पाचे नियोजन व अंमलबजावणीसाठी खालीलप्रमाणे कार्यप्रणाली निश्चित करण्यास शासनाची प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

१. **प्रकल्पाचे नाव:** फुले गुणवत्ता केंद्र (Centre of Excellence for flowers), राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान संस्था, तळेगाव दाभाडे, जि. पुणे

२. **प्रकल्पातील सहभागी संस्था (Project Stakeholders):-**

१) एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान, नवी दिल्ली अंतर्गत महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे

२) नेदरलॅण्डस दूतावास, नवी दिल्ली व पम एक्सपर्टस् (PUM Experts), नेदरलॅण्डस् (Advisory body)

३) राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, जि. पुणे

३. **प्रकल्प कालावधी :-** तीन वर्ष

४. **प्रकल्प किंमत :-** रु. ९४७.३० लाख

५. **प्रकल्प किंमतीतील सहभाग :-**

५.१ एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान, नवी दिल्ली अंतर्गत महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे- रु. ५९९.२१ लाख

५.२ राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव, दाभाडे, जि. पुणे — रु. १७०.०४ लाख

५.३ शेतकरी सहभाग :- रु. २४.७५ लाख

६. **प्रकल्पाची उद्दीष्टे :-**

सध्याचे हरितगृह फुले उत्पादक शेतकरी/ शेतकरी समूह व नव्याने हरीतगृहामध्ये फुले उत्पादन करणारे शेतकरी यांचे समूह (cluster) करून त्यांना प्रगत तंत्रज्ञानाचे तांत्रिक मार्गदर्शन करणे, माती विरहीत उच्च तंत्रज्ञानाधारीत हरीतगृहामध्ये फुले लागवड, साहित्य पुरवठा या

माध्यमांतून उत्पादन घेणे व फुलपिकांची उत्पादकता, उत्पादन व उपन्न वाढविणे इ. प्रामुख्याने उद्देश राहतील.

६.१ किफायत खर्चामध्ये प्रमुख फुलझाडांची उत्पादकता वाढविणे.

६.२ हरीतगृहामध्ये उच्च तंत्रज्ञानाधारीत फुलपिकांच्या लागवडीसंदर्भात खालीलप्रमाणे प्रात्याक्षिक आयोजित करणे.

अ) विविध प्रकारची फुलपिके व त्यांच्या विविध जातींची लागवड.

ब) स्वयंचलीत पध्दतीने फुलपिके व त्यांच्या विविध जातींची लागवड.

क) आदर्श कृषि पध्दतीचा अवलंब.

६.३ शेतकरी व शेतकरी समूह (cluster), कृषि व संलग्न विभागाचे अधिकारी, स्वयंसेवी संस्था व खाजगी उद्योजक यांना विविध प्रकारचे प्रशिक्षण देणे.

६.४ काढणी पश्चात होणारे नुकसान कमी करणे.

६.५ एकात्मिक किड व्यवस्थापन तंत्रज्ञानाचा वापर करणे.

६.६ शेतकरी व शेतकरी समूह (Cluster), अधिकारी, व व्यावसायिक यांची फुले गुणवत्ता केंद्राशी साखळी विकसित करणे.

७. प्रकल्पातील समाविष्ट बाबी व सहभाग :-

अ. क्र.	बाब	एकूण	ए. फलो. वि. अ. आर्थिक सहभाग	एनआयपीएचटी, आर्थिक सहभाग	शेतकरी सहभाग
१	पायाभूत सुविधा विकास (Infrastructure Development)	३४१.७३	३४१.७३	०.००	०.००
२	कार्यान्वय खर्च (Operational Cost)	१७४.०९	१५४.८९**	१४.४०	०.००
३	मनुष्यबळ (Human Resources)	१५५.६४	०.००	१५५.६४	०.००
४	मनुष्यबळ विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम (HRD)	२४८.२५	७५.०० *	०.००	२४.७५
५	प्रकल्पातील इतर खर्च (Miscellaneous ४ % of project Cost)	२७.५९	२७.५९	०.००	०.००
	एकूण	९४७.३००	५९९.२१	१७०.०४	२४.७५

- * मनुष्यबळ विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम या घटकातील उर्वरीत खर्च (रु. १४८.५० लाख) राज्य फलोत्पादन अभियानाच्या मनुष्यबळ विकास या घटकामधून देण्यात येईल.
- ** कार्यान्वय खर्चाच्या एकुण रक्कमेत रु.४.८० लाख इतका फरक केंद्र शासनाच्या मान्यतेत आहे.

८. प्रकल्पातील तंत्रज्ञान :-

१. नेदरलॅण्ड (डच) देशातील प्रगत व आधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारीत हरीतगृहांची उभारणी,
२. एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन / एकात्मिक कीड व्यवस्थापन प्रोत्साहन,
३. स्वयंचलित हवामान स्थानक,
४. एकात्मिक काढणीतोर व्यवस्थापन,
५. सबस्ट्रेटचा वापर.
६. ठिबक सिंचनासाठी वापरलेल्या पाण्याचा अतिनील किरणांच्या पद्धतीचा वापर करून पाण्याचा पुर्नवापर ,
७. खते व पाणी देण्यासाठी स्वयंचलित पद्धतीचा वापर,
८. नेदरलॅण्ड (डच) देशात उघड्यावरील शेतीत घेण्यात येणा-या फुले व फिलर पिकांच्या चाचण्या.

९. प्रकल्प अमंलबजावणी कार्यपद्धती :-

प्रकल्पाची अमंलबजावणी सन २०१५-१६ पासून सुरु करण्यात येईल.

९.१. अमंलबजावणीची कार्यपद्धती :-

- प्रकल्पाच्या मान्यतेनुसार प्रकल्पात दर्शविलेल्या वेळापत्रकाप्रमाणे बाबनिहाय नियोजन करावे. त्याकरिता जागतिक निविदा प्रक्रिया राबविण्याची संपूर्ण जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, यांची राहिल.त्यांनी मराफऔवमं, पुणे यांचे मार्गदर्शनाखाली ती पूर्ण करावी.
- निविदा प्रक्रियेनुसार निश्चित झालेल्या व निविदा प्रक्रियेव्यतिरिक्त प्रकल्पातील इतर करावयाच्या बाबी या राबविणेसाठी लागणारे आर्थिक नियोजन व त्यासाठी राबवावयाच्या उपाययोजना याबाबतची संपूर्ण माहिती वर्षनिहाय पर्ट चार्ट करून राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे यांनी मराफऔवमं, पुणे यांना सादर करावी.
- वर्षनिहाय कृति आराखडयाप्रमाणे बाबनिहाय करावयाच्या कामानुसार अनुदानाची मागणी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे पुणे यांनी मराफऔवमं, पुणे यांचेकडे करावी.

- मागणीनुसार व आवश्यकतेनुसार लागणारे अनुदान मराफऔवमं, पुणे यांचेकडून राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे पुणे यांना वितरीत केले जाईल.
- प्रकल्पातील समाविष्ट बाबीकरीता अनुदान खर्च करण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे यांची राहिल. त्याकरीता प्रचलित आर्थिक निकष तसेच लेखाविषयक नियम याचे पालन करण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे यांची राहिल.

राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांनी ‘प्रकल्प प्रमुख फुले गुणवत्ता केंद्र’ या नावाने राष्ट्रीयकृत बँकेत खाते उघडावे. या खात्यावर मंडळाकडून वितरीत केलेले अनुदान जमा करण्यात येईल. याच खात्यावरून प्रकल्पाच्या बिलांची देय अदायगी अदा करण्यात यावी. या खात्यावर जमा झालेले व्याज दर सहा महिन्यांनी मराफऔवमं, पुणे यांचे खात्यावर जमा करण्यात यावे.

९.२. प्रकल्पातील विविध घटक व त्यांसाठीची आर्थिक तरतूद :-

९.२ प्रकल्पामध्ये प्रकल्प अहवालात नमुद केल्यानुसार एकुण प्रकल्प रक्कम रु.९४७.३० लाख यामध्ये पाच घटकांचा सामावेश असून त्यांचा किंमतनिहाय सविस्तर तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

९.२.१ पायाभूत सुविधा करिता एकुण रक्कम रु.३४१.७३ लाख मंजूर आहे. यामध्ये प्रामुख्याने खालील घटकांचा सामावेश आहे.

- हायटेक फोर्सर्ड व्हेटिलेटेड प्रकाराचे हरितगृह व यातील सहित्य (सबस्ट्रेट, जी आय स्टॅंड, ऑटोमेटेड फोर्सर्ड व्हेटिलेटर्स इ.) याकरिता रु.७८.५४ लाख रक्कम मंजूर आहेत. उच्च तंत्रज्ञानाचे ४००० चौ.मी. चे एक हरितगृह उभारणी करावयाची असून त्यामध्ये पार्टिशन करून प्रत्येकी २००० चौ.मी. क्षेत्रामध्ये गुलाब व जरबेरा ही फुलपिके घेण्यात येणार आहेत.
- नैसर्गिक वायुविजन प्रकारचे ४००० चौ.मी. चे एक व १००० चौ.मी. चे दोन हरितगृहांची उभारणी करावयाची आहे. याकरिता रु.५२.८८ लाख रक्कम मंजूर आहे.
- स्वयंचलित खत व सिंचन यांचे व्यवस्थापन याकरिता रक्कम रु.३०.०० लाख (आयात करासह) मंजूर आहे.
- ठिबक सिंचनासाठी वापरलेल्या पाण्याचा अतिनील किरणांच्या पध्दतीचा वापर करून पुर्नवापर करण्याकरिताच्या यंत्रणेसाठी रु.३५.०० लाख मंजूर आहे.

- शेततळयासाठी रु.१६.०० लाख, रेन वॉटर हार्वेस्टिंगसाठी रु.१८.०० लाख, पल्स फॉग/ इलक्ट्रोस्टॅटिक फवारणी पंपसाठी रु.१६.५० लाख, आधुनिक हवामान नियंत्रण संगणकसाठी रु.२०.२५ लाख, ग्रेडिंग व पॅकिंग हाऊससाठी (४०० चौ.मी.) रु.६४.५६ लाख व जनसेटसाठी रु.१०.०० लाख अशी रक्कम मंजूर आहे.

९.२.२ पिक उत्पादन व कार्यान्वय खर्च :- या घटकासाठी एकुण खर्च रु.१७४.०९ लाख मंजूर असून रु.१५४.८९ लाख एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान योजनेतून देण्यात येणार आहेत.

- सदरचा मंजूर खर्च पहिल्या दोन वर्षासाठी मराफावमं, पुणे यांचेकडून उपलब्ध होणार आहे. प्रकल्पाचे उर्वरित कालावधीतील कार्यान्वय खर्च (Operational Cost) प्रकल्पातून उत्पादित होणाऱ्या फुलपिकांच्या उत्पन्नातून तसेच राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान संस्था यांनी स्वतः करावयाचा आहे.
- मंजूर खर्चांमध्ये गुलाब, जरबेरा, कार्नेशन व क्रिसॅन्थिमम या हरितगृहातील फुलपिकांच्या तसेच उघडयावरील शेतातील स्पेकार्नेशन, अरबिकॉम, ऑर्निटो गॅलम, स्नॅप ड्रॅगन आदी फुलपिकांचा व जिप्सोफिलीया, सॅलिडॅगो या फिलर पिकांच्या लागवड खर्चाचा समावेश आहे. तसेच यामध्ये वीज, ग्लोबल गॅप, जैविक पिक संरक्षण व कार्यालयीन उपकरणे व सहित्य आदींच्या खर्चाचा समावेश आहे.
- या घटकातील मंजुरीव्यतिरिक्त चा खर्च रक्कम रु.१४.४० लाख हा भाडोत्री वाहनावरील खर्च असून सदरचा खर्च राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे हे करणार आहेत.

९.२.३ मनुष्यबळ खर्च :- मनुष्यबळासाठी लागणारा संपूर्ण खर्च रु.१५५.६४ लाख राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे हे करणार आहेत. यामध्ये मनुष्यबळासाठीचे वेतन व भत्ते याचा समावेश आहे. प्रकल्पासाठी नेमावयाचे तांत्रिक मनुष्यबळ हे त्या त्या क्षेत्रातील विषयाचे विषयतज्ञ असणे आवश्यक आहे.

याकरिता राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे योग्य ती काळजी घेईल व संस्थेतील अनुभवी तांत्रिक मनुष्यबळाची त्या त्या विषयाचे विषयतज्ञ म्हणून नेमणुका करेल.

९.२.४ मनुष्यबळ विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम खर्च :- मनुष्यबळ विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी रक्कम रु.२४८.२५ लाख मंजूर आहे. यामध्ये रक्कम रु.७५.०० लाख एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान योजनेतून, शेतकऱ्यांचा आर्थिक सहभाग रु.२४.७५ लाख व उर्वरित निधी रु.१४८.५० लाख राज्य फलोत्पादन अभियानाच्या मनुष्यबळ विकास या घटकामधून महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळामार्फत देण्यात येणार आहे.

- या खर्चामध्ये शेतकऱ्यांचे राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे येथे प्रशिक्षण, अधिकाऱ्यांचे परदेशवारीतील प्रशिक्षण व पम एक्सपर्ट यांच्या भेटीसंदर्भातील खर्चाचा समावेश आहे.
- या गुणवत्ता केंद्राच्या अनुषंगाने परदेशात दयावयाच्या प्रशिक्षणासाठी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांच्याकडील अधिकाऱ्यांना निवडण्यात येईल.
- राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे येथे आयोजित करावयाच्या प्रशिक्षणाची बाबनिहाय सविस्तर मोडयुल्स राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे हे तयार करतील. या मोडयुल्सना पम एक्सपर्ट तसेच प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष यांची मान्यता घेवून त्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

तंत्रज्ञान प्रसार:- या प्रकल्पात तयार झालेले तंत्रज्ञान राज्यातील शेतकऱ्यांना उपलब्ध करून देण्याची त्याच बरोबर या तंत्रज्ञानाचा प्रसार करण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल.

राज्यासाठी हे फुले गुणवत्ता केंद्र स्थापन होत असल्याने या गुणवत्ता केंद्रातून होणारा तंत्रज्ञानाचा प्रसार नियंत्रित व खुल्या वातावरणातील फुले उत्पादक शेतकऱ्यांना होण्याकरिता ज्या शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण घ्यावयाचे आहे त्यांना प्राधान्याने या गुणवत्ता केंद्रातून प्रशिक्षण देण्याबाबत नियोजन करण्यात येईल. या गुणवत्ता केंद्रातून प्रशिक्षण घेतलेल्या शेतकऱ्यांना शासनामार्फत दिल्या जाणाऱ्या नियंत्रित शेती मधील फुले उत्पादनासाठीचे विविध योजनांचा लाभ देताना या केंद्रावर प्रशिक्षण घेतलेल्या शेतकऱ्यांना प्राधान्य देण्यात येईल.

९.२.५ प्रकल्पातील इतर अनुषंगिक खर्चासाठी या प्रकल्पांतर्गत रु.२७.५९ लाख रक्कम मंजूर करण्यात आली आहे. ही सर्व रक्कम एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान योजनेतून या प्रकल्पांतर्गत मराफऔवमं, पुणे हे उपलब्ध करून देणार आहेत.

प्रकल्पांतर्गत दर्शविलेल्या मंजुर बाबींचे अनुदानामध्ये पम एक्सपर्ट यांच्या सल्ल्यामुळे अथवा निविदामधील दरामुळे बदल झाल्यास, या बाबनिहाय बदलास प्रकल्पाचे एकुण मंजुर रक्कमेचे अधिन राहुन राज्यस्तरीय सुकाणु समितीमध्ये मान्यता घेण्यात येईल व त्यानुसार केंद्र शासनास प्रस्ताव सादर करण्यात येईल.

१० प्रकल्पातील सहभागी संस्थांची कार्ये व जबाबदाऱ्या:-

१०.१ महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन व औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे

१. प्रकल्प प्रस्तावाची मान्यता मिळाल्यानुसार प्रकल्प कार्यान्वीत करणे.
२. फुले गुणवत्ता केंद्र उभारणीचे सनियंत्रण करणे, अमलबजावणी करणे, सल्ला देणे, प्रकल्प कार्यान्वीत करण्याकरिता मार्गदर्शन करणे.
३. गुणवत्ता केंद्र व एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान, कृषि विभाग, नवी दिल्ली यांचेबरोबर मराफऔवमं, पुणे कार्यालय समन्वयाची भुमिका करेल.
४. मराफऔवमं, पुणे कार्यालय, प्रकल्प कार्यान्वीत असताना वेळोवेळी प्रकल्पाच्या प्रगतीचा आढावा घेईल. व प्रकल्पावर नियंत्रण ठेवील.
५. प्रकल्पाच्या गरजेनुसार पम एक्सपर्ट्स (PUM Experts) नेदरलॅण्डस यांची उपलब्धता करुन त्यांचे भेटीचे नियोजन करुन याकरिता समन्वयन करणे व त्यांचा सल्ला उपलब्ध करुन देणे. नेदरलॅण्ड देशाचे दुतावास, प्रतिनिधी, पम तज्ञ, राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे तसेच सहभागी प्रतिनिधी व मंडळ कार्यालय यांचेमध्ये समन्वय घडविणे.
६. मंजुर प्रकल्पानुसार त्या त्या लेखाविषयक मान्यतांनुसार व अनुदानानुसार प्रकल्प प्रमुखास मा.व्यवस्थापकीय संचालक, मराफऔवमं, पुणे यांनी दिलेल्या मान्यतेचे मर्यादेत लेखाविषयक नियमावलीस अनुसरुन खर्च करण्याचे अधिकार राहतील. त्याकरिता राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांनी सादर केलेल्या आर्थिक प्रस्तावास मान्यता देण्याची कार्यवाही मराफऔवमं, पुणे यांच्याकडून केली जाईल.
७. प्रकल्पाचे लेखापरिक्षणाकरिता एजन्सी नियुक्त करुन लेखा परिक्षण करणे. याकरिता सनदी लेखापाल परिक्षकाकरिता नियुक्ती करुन त्यांचेकडुन झालेल्या खर्चाचे लेखापरिक्षण करण्याची जबाबदारी प्रकल्प प्रमुखाची राहिल मात्र एकत्रित उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र शासनास सादर करण्याची कार्यवाही मंडळ स्तरावरील सनदी लेखापरिक्षकाकडून करण्यात येईल.
८. प्रकल्पाच्या मार्गदर्शक सुचना अंतिम करुन निर्गमित करणे, व्यवस्थापन करणे, लेखा परिक्षण व मुल्यमापन करणे.

९. प्रकल्प पूर्ण होताच प्रकल्पाचा अंतिम अहवाल राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांचेकडून उपलब्ध करून केंद्र शासनास सादर करणे.

१०.२. नेदरलॅण्डस दूतावास, नवी दिल्ली व पम एक्सपर्ट्स (PUM Experts) नेदरलॅण्डस यांची कार्ये व जबाबदाऱ्या :-

१. पम एक्सपर्ट्स (PUM Experts) नेदरलॅण्डस हे केंद्र शासनाने निश्चित केलेले, उच्च शासनाने पुरस्कृत केलेले तज्ञ आहेत. हे तज्ञ आराखडा तयार करणे व त्याचे उभारणीकरिता तांत्रिक सहाय्य करतील. गुणवत्ता केंद्र व पायाभूत उभारणीसाठी मदत करतील.
२. पम एक्सपर्ट्स (PUM Experts) हे अनुभवी तज्ञांच्या माध्यमातून सल्ला देतील. ते सल्लागार (Advisory body) म्हणून काम करतील
३. प्रकल्पामध्ये आवश्यक असल्यास पम एक्सपर्ट्स (PUM Experts) अतिरिक्त कौशल्य, सल्ला या सेवा मराफऔवमं कार्यालयाचे मागणीनुसार सेवा उपलब्ध करून देतील, परंतु ते प्रत्यक्ष अंमलबजावणीत सहभागी नसतील. पम एक्सपर्ट्स यांनी गुणवत्ता केंद्राचे अंमलबजावणी करून कार्यान्वीत (Operational) करेपर्यंत त्यांचे कौशल्य व सल्ला, सल्लामसलत या सेवा उपलब्ध करून द्यावयाच्या आहेत.

१०.३ राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांचे कार्ये व जबाबदाऱ्या:-

१. प्रकल्पाची अंमलबजावणी व कार्यान्वयन, कार्यपद्धती, जबाबदारी याकरिता मराफऔवमं, पुणे यांचे बरोबर समन्वय करार (MOU) करण्यात येईल. त्यानुसार कार्यवाही करण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल.
२. प्रकल्पातील समाविष्ट बाबींचे घटकनिहाय नियोजन व कार्यवाही वेळचेवेळी एकात्मिक पद्धतीने (Integrated approach) प्रकल्पाचे काम करणे.
३. प्रकल्पातील विविध घटकांतर्गत आवश्यक त्याबाबींची खरेदी अंमलबजावणी करण्याकरिता विहित जागतिक निविदा प्रक्रिया राबविणे.
४. केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या कृती आराखड्याप्रमाणे फुले गुणवत्ता केंद्राची उभारणी विहित वेळेत पूर्ण करणे.
५. प्रकल्प वर्षनिहाय अनुसूची, निधी उपलब्धता नियोजनप्रमाणे योग्य कार्यवाही करणे व यासाठीचा पर्त चार्ट सादर करणे.
६. प्रकल्पामध्ये नमुद केलेले उद्देश पूर्ण करावे.

७. मंजूर प्रकल्पाच्या अधिन राहून दोन वर्षांचा कृती आराखडा तयार करणे. त्यामध्ये घटक व उपघटकनिहाय कृती वेळापत्रक आणि आवश्यक निधीचा सामावेश असावा.
८. प्रकल्प अंमलबजावणीसाठी निश्चित केलेल्या त्रिस्तरीय संस्थात्मक रचनेस अनुसरून प्रकल्प स्तरावर प्रकल्प कार्यान्वयन कक्ष (PROJECT IMPLEMENTING UNIT) स्थापन करणे.
९. गुणवत्ता केंद्राच्या जबाबदाऱ्या पूर्ण करण्यासाठी पूर्णवेळ प्रकल्प प्रमुखांची निवड करणे.
१०. गुणवत्ता केंद्राच्या दैनंदिन कामकाजासाठी आवश्यक मुनष्यबळावर येणारा खर्च रक्कम रु.१५५.६४ लाख राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांनी त्यांचे स्वनिधीतून करणे.
११. पम एक्सपर्ट्स (PUM Experts) यांच्या या प्रकल्पाचे भेटीकरिता येण्याच्या भारतातील वास्तवाच्या राहण्याचा व जेवणाचा व फिरतीचा खर्च प्रकल्पाचे आकस्मिक खर्चातून भागविण्यात येईल.
१२. गुणवत्ता केंद्राचे उभारणीसाठी मंडळस्तरावरून मुक्त केलेल्या निधीचे लेखे वेगळे ठेवणे. खर्च केलेल्या निधीची सनदी लेखापाल स्वाक्षरीत उपयोगिता प्रमाणपत्रे वेळोवेळी सादर करणे.
१३. प्रकल्पासाठी आवश्यक लागवड साहित्य, यंत्रसामुग्री, उपकरणे, पॉलीहाऊस इ.ची योग्य तांत्रिक प्रमाणके डच तज्ञांच्या मदतीने ठरविल्यानुसार त्यांची दर्जा व मानांकन तपासून उभारणी करून घेणे.
१४. सदर प्रकल्पांतर्गत पदरेशातून प्राप्त करावयाचे लागवड साहित्य, उपकरणे, यंत्रसामुग्रीसाठी योग्य व आवश्यक त्या आयात प्रक्रियेचा विहित नियमावलीचा अवलंब करणे.
१५. प्रकल्प कालावधीनंतर गुणवत्ता केंद्राची मालकी संबंधित राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल. सदर केंद्र प्रभावीपणे कार्यरत राहण्यासाठी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांनी आवश्यक ती सर्व संसाधने पुरविणे.
१६. गुणवत्ता केंद्रामध्ये विकसित होणाऱ्या तंत्रज्ञान प्रात्यक्षिकांचा शेतकऱ्यांमध्ये प्रभावीपणे प्रसार करण्यासाठी निश्चित कृती आराखडा तयार करणे.
१७. गुणवत्ता केंद्रामध्ये उभारण्यात येणाऱ्या शेतकरी प्रशिक्षण सुविधांचा लाभ राज्यातील शेतकऱ्यांना प्रथम प्राधान्याने व सवलतीच्या दरात देणे. तसेच प्रकल्पातील सर्व बाबींची मंजूरीनुसार तांत्रिकदृष्ट्या योग्य उभारणी करून ते तंत्रज्ञान शेतकऱ्यांना उपलब्ध करून देणे.
१८. यंत्रसामुग्री व उपकरणांची योग्य देखभाल व दुरुस्ती करून त्याच्या नोंदी ठेवणे.

१९. प्रकल्पाचा प्रगती अहवाल वेळोवेळी मंडळ स्तरावरील सनियंत्रण कक्षाला व सर्व संबंधितांना सादर करणे.

२०. प्रकल्प पूर्ण होत असताना प्रकल्पातून महसूल प्राप्त करण्याबाबतचे पूर्ण नियोजन करण्यात बाबतचे व त्या महसूलातून तीन वर्ष पूर्ण झाल्यानंतर गुणवत्ता केंद्र सुरू ठेवण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल.

११. संस्थात्मक रचना:-

राज्यात फुले गुणवत्ता केंद्र उभारण्याच्या प्रकल्पाचे नियोजन व अमलबजावणीसाठी त्रिस्तरीय संस्थात्मक रचना राहिल.

प्रकल्प सुकाणु समिती (PROJECT STEERING COMMITTEE) (PSC) ही समिती राज्य शासन स्तरावर कार्यरत राहिल.

या समितीची रचना पुढीलप्रमाणे राहिल.

प्र.क्र.	पदसिद्ध अधिकारी	समितीमधील पदनाम
१.	मा.अपर मुख्य सचिव, (कृषि व पणन)	अध्यक्ष
२.	अभियान संचालक (ए.फलो.वि.अभि.) केंद्रीय कृषि मंत्रालय किंवा त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
३.	कौन्सेलर, नेदरलॅण्ड दुतावास, नवी दिल्ली	सदस्य
४.	आयुक्त, कृषि महाराष्ट्र राज्य, पुणे	सदस्य
५.	भारतीय कृषि अनुसंधान, परिषदेचे प्रतिनिधी (डी.डी.जी- हॉर्ट/एक्सटेंशन)	सदस्य
६.	संचालक, संशोधन महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ. राहुरी	सदस्य
७.	प्रकल्प प्रमुख, फुले गुणवत्ता केंद्र, राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे	सदस्य
८.	राष्ट्रीय बागवानी मंडळाचे प्रतिनिधी	सदस्य
९.	अध्यक्ष, फुले उत्पादक संघ किंवा फुले उत्पादक प्रतिनिधी	सदस्य
१०.	व्यवस्थापकीय संचालक, मराफऔवमं, पुणे	सदस्य सचिव

प्रकल्प सुकाणु समितीचे अधिकार:-

- प्रस्तावित केलेल्या वार्षिक कृती आराखडयास मान्यता देणे.
- प्रकल्पाच्या प्रगतीचा आढावा घेणे.

- प्रकल्पाच्या अमंलबजावणीसाठी मार्गदर्शन करणे व त्यासंदर्भात निर्णय घेणे.
- प्रकल्पाच्या संबंधित विविध यंत्रणामध्ये समन्वय साधणे.
- केंद्र शासन-राज्य शासन-नेदरलॅण्ड दुतावास तसेच पम एक्सपर्ट (PUM EXPERTS) यांचेमध्ये ही समिती मराफऔवमं, पुणे यांचेमार्फत समन्वय ठेवून कार्य करेल.

प्रकल्पामधील विविध कार्यक्रमांच्या/योजनांच्या घटकांमधील भौतिक व अर्थिक बाबीमध्ये आवश्यकतेनुसार बदल करणे व त्यासंदर्भात मार्गदर्शन करणे.

ब) प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष (PROJECT MANAGEMENT UNIT (PMU) :-

हा कक्ष मराफऔवमं, पुणे मंडळ स्तरावर कार्यरत राहिल. या कक्षाची रचना पुढीलप्रमाणे राहिल.

अ.क्र.	पदनाम	पद
१.	संचालक, मराफऔवमं, पुणे	अध्यक्ष
२.	विभाग प्रमुख, फलोत्पादन विभाग, महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ, राहुरी	सदस्य
३.	प्रकल्प प्रमुख, राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे	सदस्य
४.	वरिष्ठ फुले पैदासकार, महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ, राहुरी	सदस्य
५.	प्रकल्प व्यवस्थापक (इंडो-इस्त्राईल) तथा प्रकल्प समन्वयक, मराफऔवमं, पुणे	सदस्य सचिव

प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षाची कार्यकक्षा :-

- वार्षिक कृती आराखडा सादर करणे.
- वार्षिक कृती आराखड्याचे घटक व उपघटक ठरविणे.
- वार्षिक कृती आराखड्यांचे अमंलबजावणी वेळापत्रक ठरविणे.
- वार्षिक कृती आराखड्यातर्गत लागवड सहित्य व उपकरणांच्या खरेदीस सहाय्य करणे.
- प्रकल्पाचे सनियंत्रण करणे.
- प्रकल्पासाठी मनुष्यबळ विकास कार्यक्रम ठरविणे.
- प्रकल्पाचे प्रगतीचा आढावा घेणे.
- गुणवत्ता केंद्र व नेदरलॅण्ड देशातील संबंधित तज्ञ, नेदरलॅण्ड दुतावास यांच्यामध्ये समन्वय साधणे व प्रकल्पाची अमंलबजावणी करून घेणे.

- संपूर्ण प्रकल्पाचे प्रकल्प कालावधीत दरमहा आढावा घेऊन प्रकल्प नियोजन अंमलबजावणी यांचे सनियंत्रण करणे.

क) प्रकल्प कार्यान्वयीन कक्ष (PROJECT IMPLIMENTING UNIT (PIU) :-

हा कक्ष प्रकल्प स्तरावर कार्यरत राहिल. प्रकल्प कार्यान्वयन कक्ष महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळाच्या प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षाच्या (PMC) अधिनिस्त कार्यरत राहिल. या कक्षामध्ये प्रकल्प व्यवस्थापक, (इंडो-इस्त्राईल), प्रकल्प व्यवस्थापक, (नियंत्रित शेती), प्रकल्प प्रमुख, फुले गुणवत्ता केंद्र व प्रतिनिधी, राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांचा समावेश राहिल.

प्रकल्प कार्यान्वयीन कक्षाच्या जबाबदाऱ्या:-

- मा.व्यवस्थापकीय संचालक, मराफऔवमं, पुणे, डच तज्ञांच्या व सर्वसंबंधित तज्ञांच्या सहकार्याने व सल्ल्याने प्रकल्पांची अंमलबजावणी करणे.
- प्रकल्पांशी निगडीत सर्व रेकॉर्ड अद्यायावत ठेवणे व आवश्यकतेनुसार ते उपलब्ध करून देणे.
- प्रकल्प पर्यवेक्षीय नियंत्रण ठेवणे.
- वेळोवेळी निरीक्षणे घेवून त्याच्या नोंदी करणे.
- प्रकल्पांच्या विविध घटकांच्या अंमलबजावणी संदर्भातील कार्यक्रम पत्रिका तयार करणे.
- मनुष्यबळ विकास कार्यक्रमाचा आराखडा तयार करणे.
- पथदर्शक प्रकल्पास्थळी कृषि विभागाच्या सहाय्याने शेतक-यांच्या भेटी आयोजित करणे.
- प्रकल्पाचा वार्षिक कृती आराखडा व खर्चाचे अंदाजपत्रक तयार करणे.
- प्रकल्प सनियंत्रण समितीकडून आवश्यकतेनुसार निधी उपलब्ध करून घेणे.

प्रकल्पासाठी आवश्यक लागवड सहित्य, यंत्रसामुग्री उपकरणे इ.ची खरेदी/आयात करणे/त्यासाठी तांत्रिक प्रमाणके ठरवणे.

१२. प्रकल्प पूर्णात्वानंतर करावयाची कार्यवाही :- (Exit Protocol)

७. प्रकल्पातील मालमत्ता व त्याची देखभाल :-

राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान अनुदानातून उभारणी करण्यात आलेल्या या प्रकल्पातील स्थावर व जंगम मालमत्ता राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांचे मालकीची राहिल. या प्रकल्पात तयार झालेले तंत्रज्ञान राज्यातील शेतकऱ्यांना उपलब्ध करून देण्याची त्याच बरोबर या तंत्रज्ञानाचा प्रसार करण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल. प्रकल्प निर्मिती नंतर म्हणजेच प्रकल्पाचा तीन वर्षे

कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर हे गुणवत्ता केंद्र सुस्थितीत अद्यावत ठेवण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल. प्रकल्पाची तीन वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर प्रकल्पातून तयार झालेल्या साधन सुविधाच्या कुशल मनुष्यबळाचा, पायाभूत सुविधांचा तसेच अन्य सुविधांचा वापर योग्यरित्या करण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल. प्रकल्प समाप्ती नंतर या प्रकल्पाची देखभाल ठरलेल्या आयुष्यमानापर्यंत सुस्थितीत ठेवण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल. त्यासाठी गुणवत्ता केंद्रातून उपलब्ध होणारा महसूल या केंद्राचे देखभालीसाठी तसेच आवश्यक त्या मनुष्यबळाच्या वापराकरिता करण्यात यावा. उपलब्ध महसूल कमी पडल्यास गुणवत्ता केंद्र सुरु ठेवण्यासाठी येणारा खर्च करण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल. प्रकल्प पूर्ण झाल्यानंतर या प्रकल्पाची उद्दिष्टे, कार्यपुर्ती निष्कर्ष व फलनिष्पत्ती याचा परिपूर्ण अहवाल सादर करण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांची राहिल. तयार झालेले तंत्रज्ञान विहित पद्धतीने मान्यता घेवुन त्याची उपलब्धता मराफऔवमं, पुणे यांना राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांचेकडून करुन दिली जाईल. तसेच उभारणी करण्यात आलेल्या प्रकल्पास भेट देण्याकरिता येणा-या शेतक-यांना विनामुल्य प्रकल्प दर्शविण्याची काळजी राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे यांनी घ्यावयाची आहे.

१३. सर्वसाधारण सुचना:-

१. गुणवत्ता केंद्र उभारणीसाठी आवश्यक निविदा प्रकिया पार पाडण्यात याव्यात.
२. महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळाकडून गुणवत्ता केंद्राच्या प्रकल्पआराखडयास तसेच वार्षिक कृती आराखडयास मान्यता दिली जाईल.
३. गुणवत्ता केंद्र प्रकल्पासाठी मंजुर असलेल्या तरतुदीच्या अधीन राहुन आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी निधी उपलब्ध करुन दिला जाईल.
४. प्रकल्पाची अमंलबजावणी, निधी व्यवस्थापन, लेखा परिक्षण आणि मुल्यमापनासाठी कार्यपद्धती निश्चित करुन दिली जाईल, तसेच प्रकल्प कालावधीमध्ये मराफऔवमं, पुणे कार्यालयाकडून लेखा परिक्षण केले जाईल.
५. प्रकल्पाच्या प्रभावी अमंलबजावणीसाठी आवश्यकतेनुसार डच तज्ञांच्या भेटी तसेच डच तंत्रज्ञानाबाबतची प्रशिक्षणे आयोजित केली जातील.

१४. **मुल्यमापन :-** हा प्रकल्प पूर्ण होत असताना प्रकल्पाचे मुल्यमापन त्रयस्थ संस्थेकडून करण्यात येईल. त्यासाठीचा निधी मराफऔवमं, पुणे यांचेकडील उपलब्ध निधीमधून करण्यात यावा.

१५. उपरोक्तप्रमाणे निश्चित केलेल्या कार्यप्रणालीच्या इंडो-डच कृती आराखडयातर्गत, राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन व प्रशिक्षण संस्था, तळेगाव दाभाडे, पुणे या प्रक्षेत्रावर उभारण्यात येणा-या फुले गुणवत्ता केंद्राच्या प्रकल्पाची अमंलबजावणी काटेकोरपणे करण्यात यावी.

१६. प्रस्तुतचे प्रशासकीय आदेश प्रशासकीय विभागास असलेल्या अधिकारात निर्गमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०६१२११४९५५०९०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अनिल वि.विशे)

कार्यासन अधिकारी

प्रति,

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, साखर संकुल, शिवाजी नगर, पुणे.

प्रत,

१. मा. मंत्री (कृषी) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२.
२. केंद्रीय कृषि मंत्रालय, नवी दिल्ली.
३. भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली.
४. कुल सचिव, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी.
५. अपर मुख्य सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई ३२
६. आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ, गुलटेकडी, पुणे.
८. उपसचिव (फलोत्पादन) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई ३२
९. संचालक (फलोत्पादन), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. संचालक, राष्ट्रीय सुगी पश्चात तंत्रज्ञान संस्था, तळेगाव, दाभाडे, पुणे.
११. निवडनस्ती (९-अ)